U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové, soudce Ivo Pospíšila a Michala Bobka v právní věci žalobce: **F. A.,** zastoupen JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské nám. 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 12. 2021, č. j. OAM-907/ZA-ZA11-P15-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 9. 2023, č. j. 2 Az 4/2022 - 17,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 16. 12. 2021, č. j. OAM 907/ZA ZA11 P15 2021 podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu"), zamítnul žádost žadatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou. Shledal, že důvody odchodu žalobce z vlasti byly čistě ekonomické, jiné důvody žalobce nesdělil, neuvedl ani žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být ve vlasti vystaven pronásledování z důvodů dle § 12 zákona o azylu či že by mu tam hrozila vážná újma dle § 14a zákona o azylu. Naopak žalobce výslovně potvrdil, že ve vlasti nikdy azylově relevantní problémy neměl. Žádost žalobce tak byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu. Podle § 16 odst. 3 zákona o azylu proto neposuzoval, zda žadatel splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu.

[2] Proti tomuto závěru žalobce brojil žalobou k Městskému soudu v Praze, který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Uvedl, že předpokladem posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné ve smyslu § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu je naplnění dvou kumulativních podmínek: že a) žadatel neuvedl žádné skutečnosti, jež by svědčily o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12

zákona o azylu nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu a současně b) žadatel uvedl výlučně ekonomické důvody. Soud shledal, že obě dané podmínky jsou v projednávaném případě splněny, což žalobce v zásadě ani nesporuje.

[3] Dodal, že podle § 16 odst. 3 věty první zákona o azylu se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b, jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné. V souzené věci proto nebyl dán prostor, aby se žalovaný otázkou humanitárního azylu zabýval, jak požaduje žalobce.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Uvedl, že ačkoli jeho obavy mají ekonomickou souvislost, nejsou splněny podmínky § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu; stěžovatel totiž v domovském státě čelí bezvýchodné a katastrofální situaci, pro kterou není schopen získat pracovní příležitost a získat tak finanční prostředky na úhradu základních životních potřeb, a proto dle jeho názoru jsou splněny podmínky § 14 zákona o azylu. Dodal, že jeho chudoba je extrémního rázu, ohrožuje jej na životě, proto jsou dány důvody pro udělení humanitárního azylu, kterými se však žalovaný v napadeném rozhodnutí nijak nezaobíral a namísto toho došel ke strohému závěru o tom, že prezentovaná argumentace je toliko ekonomického rázu, pročež se řízení o žádosti zastavuje.

[6] Dále namítal porušení § 3 správního řádu, resp. že nebyl zjištěn skutečný stav věci, neboť žalovaný nezajistil podklady referující o ekonomické a hospodářské situaci v zemi původu, zejména v regionu X, nebylo tak prokázáno, zda žalobce je či není objektivně schopen využít i jiných institutů pro řešení své životní situace.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření setrval na důvodnosti a správnosti své argumentace uvedené v napadeném rozhodnutí, které ostatně přitakal i městský soud v napadeném rozsudku; navrhl proto zamítnutí podané kasační stížnosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Kasační stížnost žalobce **je nepřípustná**.

[9] Kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského/ městského soudu ve správním soudnictví (viz § 102 s. ř. s.). Z toho plyne, že aby vůbec byla kasační stížnost způsobilá k projednání, musí kvalifikovaným způsobem zpochybňovat právě rozhodnutí krajského/městského soudu, proti němuž byla podána, a nikoli nějaký jiný akt (byť třeba i věcně souvisící nebo předcházející napadenému rozhodnutí soudu).

[10] Nejvyšší správní soud opakovaně ve svých rozhodnutích zdůrazňuje, že v kasačním řízení je stanoveno povinné zastoupení advokátem především proto, aby v řízení o kasační stížnosti vystupoval právní profesionál, který soudu předestře kvalifikované námitky a argumenty. Toto povinné zastoupení se nemůže vyčerpat tím, že advokát provede v textu žaloby „*kosmetické změny a označí ji za kasační stížnost*"; shodně srov. usnesení ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS. V takovém případě by se právě uvedené povinné zastoupení stalo pouhou formalitou. To však nebyl úmysl zákonodárce, který povinné zastoupení v řízení o kasační stížnosti zakotvil do s. ř. s. Smyslem této podmínky bylo umožnit v kasačním řízení pokud možno kvalifikovanou polemiku s argumentací krajského/městského soudu. „*Tato polemika může být méně nebo více zdařilá; vždy však musí být z textu kasační stížnosti patrná alespoň nějaká snaha o to, reagovat na konkrétní závěry krajského soudu, zdůraznit přiléhavou judikaturu a přesvědčivě prezentovat ty žalobní argumenty, které žalobce pokládá za nejpádnější*;" viz bod [8] uvedeného usnesení kasačního soudu č. j. 10 As 181/2019-63.

[11] Městský soud se v této věci neomezil na pouhé převzetí argumentace žalovaného, naopak se žalobní argumentací pečlivě zabýval. Soud nejprve obsáhle shrnul skutkový stav věci (body 7- 11 napadeného rozsudku), následně též relevantní právní úpravu, a v bodech 15 a následujících se podrobně věnoval (strohé) argumentaci žalobce.

[12] Na toto argumentační úsilí městského soudu reagoval advokát žalobce tak, že zkopíroval text žaloby, v němž pouze změnil procesní pojmenování účastníků. Text žaloby doslovně odpovídá nyní posuzované kasační stížnosti, přičemž jediný rozdíl tkví ve „vypuštění" námitky porušení § 68 odst. 3 správního řádu.

[13] Shoda textu kasační stížnosti s textem žaloby je v této věci extrémní (absolutní). Není zde prostor ani pro to, aby kasační soud „stručně a obecně" přezkoumal závěry městského soudu – jako to někdy dělají soudy ve vztahu ke správním rozhodnutím, když dostanou k projednání neumělou laickou žalobu. K tomuto postupu vede snaha vyjít vstříc právně nevzdělaným žalobcům a nepřipravit je o přístup k soudu jen proto, že si nemohli nebo neuměli najít odborníka, který by jim žalobu sepsal lépe. V nynější situaci není ale pro takový vstřícný přístup důvod, a dokonce by to bylo i v rozporu se smyslem soudní ochrany obecně a kasačního řízení zvlášť. Soud by neměl klást nepřiměřeně přísné formální požadavky na právní laiky, měl by však vyžadovat odpovídající úroveň právní argumentace v případě, že účastníci jsou zastoupeni advokátem a řízení se vede na nejvyšším stupni soudní soustavy. Takovýto přístup je v rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu opakovaně potvrzován – viz např. usnesení ze dne 4. 5. 2023, č. j. 3 Azs 74/2022-31; ze dne 19. 6. 2023, č. j. 7 Afs 42/2022-23; ze dne 28. 6. 2023, č. j. 4 Azs 158/2022-29; nebo ze dne 10. 11. 2022, č. j. 5 As 292/2022-13.

[14] Kasační soud shrnuje, že v této věci nebyly uplatněny žádné skutečné kasační důvody. Podání totiž na svých necelých 2 stranách nijak nereaguje na rozsudek městského soudu, který napadá. Z toho, že jsou celé odstavce textu doslova převzaty ze žaloby (a nic dalšího v kasační stížnosti není), je zjevné, že kasační stížnost ani částečně nezpochybňuje rozhodovací důvody městského soudu, ale výlučně míří proti rozhodovacím důvodům žalovaného správního orgánu. Taková kasační stížnost je nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.), neboť se opírá jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 (srov. k tomu usnesení

ze dne 10. 9. 2009, č. j. 7 Afs 106/2009 - 77, č. 2103/2010 Sb. NSS, nebo ze dne 28. 5. 2020, čj. 9 Azs 101/2020 - 17, body 11 a 12).

[15] Současně tu nebyl ani důvod k tomu, aby kasační soud hleděl na takovou kasační stížnost jako na podání trpící vadami, které by byl povinen odstraňovat podle § 109 odst. 1 s. ř. s. Toto ustanovení slouží soudu k tomu, aby zajistil doplnění kasačních důvodů u těch kasačních stížností, které jsou podány jako blanketní, tj. neobsahují vůbec žádnou argumentaci (ani pokus o ni). Takové blanketní kasační stížnosti ve skutečnosti jen ohlašují úmysl uplatnit k výzvě soudu konkrétní kasační důvody a kromě označení účastníků, napadeného rozsudku a citace některých písmen § 103 odst. 1 s. ř. s. v nich nebývá žádný další text. Postup podle § 109 odst. 1 s. ř. s. ale není určen k tomu, aby soud, který obdrží strukturovaný text tvářící se jako zdůvodněná kasační stížnost, pedagogicky vedl právního profesionála zastupujícího v kasačním řízení, upozorňoval ho na smysl kasační stížnosti (který je zřejmý ze zákona) a nabádal ho k vylepšení jeho argumentačních dovedností.

[16] Nejvyšší správní soud proto odmítl kasační stížnost jako nepřípustnou [§ 46 odst. 1 písm. d) a § 120 s. ř. s.].

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s.: žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta nebo řízení zastaveno.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. prosince 2023

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu